

Entrevista a Lina Ubero, responsable d'exposicions, comunicació i educació del Museu de Ciències Naturals de Barcelona

Tipus: [1]

Autor: [Ciència](#) [2]

Creació: Publicat per [Ciència](#) [2] el 21/06/2018 - 12:31 | Última modificació: 05/06/2019 - 14:29

Categories: Entrevistes

Etiquetes: Museus i centres de ciència

Contingut relacionat :

“Fer que la ciència estigui a l’abast de la ciutadania és fonamental, tant per l’apoderament i l’esperit crític que genera com per la defensa i conservació del medi ambient”

Lina Ubero. Historiadora i Museòloga. Coordinadora dels equips i responsable dels departaments d'exposicions, comunicació, educació i activitats, i gestió de públics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona des del 2008. Del 1994 al 2008 responsable dels programes públics del Museu d'Història de la mateixa ciutat.

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona amb més de 130 anys d'història, és el primer museu que va tenir la ciutat. Quina repercussió creu que ha tingut el museu al llarg de tots aquests anys en la societat barcelonina?

El [Museu de ciències Naturals de Barcelona](#) [3], ha tingut gran rellevància com a primer museu de la ciutat i com a exemple de la participació de la societat barcelonina en un projecte cultural.

Pensem en el context de la societat del segle XIX, és a dir en ple procés d'industrialització i de creixement de la ciutat, el Sr. Martorell i Peña va destinar uns diners per construir un museu a Barcelona.

La societat barcelonina actuava, en aquells moments, com un referent per a l'impuls de projectes científics o culturals.

La participació de la societat barcelonina fou enorme i a partir de llavors, van créixer i es van desenvolupar altres museus a la ciutat que avui coneixem i són molt importants.

Cal esmentar que el Parc de la Ciutadella ja va ser creat com un parc científic i per tant, té tota la lògica que en aquells moments es creés en aquest espai el [Museu Martorell](#) [4] destinat a les ciències naturals. Poc després es creà també el parc zoològic, l'hivernacle, l'umbracle... Aquest parc està pensat com un projecte de divulgació de la ciència.

Crec que aquest va ser un projecte visionari per part dels polítics i de la societat del moment, i encara que els ciutadans de Barcelona avui dia no ho tinguin tant clar i vegin el parc com un espai de gaudir, es va crear amb la voluntat de ser un parc científic, que és en realitat el que hi ha al darrere, i per tant s'hauria de conservar i donar a conèixer.

Enmig de tot aquest parc hi ha el Museu, és important i va ser important en el seu moment, i espero que encara sigui més important en el seu futur.

Podríem dir que van ser els pioners en divulgar la ciència a la ciutat?

Existien precedents d'iniciatives privades importants al voltant de les col·leccions científiques com ara la [col·lecció Salvador](#) [5] (s. XVII-XIX) que es custodia a l'Institut Botànic de Barcelona.

Sempre hi ha hagut interès en el coneixement de la ciència, i Barcelona ha estat un referent d'aquest tipus d'iniciatives lligades als privats o la Universitat.

El museu com a institució sí que és pioner, però que abans ja hi havia tradició i interès per la ciència a Barcelona, sens dubte.

Que vol dir exactament pels professionals dels museus, la idea de programes públics. És que no ho són tots?

Si tots, tots són programes públics.

La veritat és que no sé qui es va inventar aquest nom, no sempre es diu així en altres museus o a l'estranger, tenen altres noms per designar el que fem.

A Catalunya és cert que hi ha aquesta manera d'organitzar els museus. L'Ajuntament de Barcelona, que és el que conec bé, cap a l'any 1999-2000, va plantejar organitzar els museus en dues grans àrees. D'una banda, l'àrea de la col·lecció i la recerca, i d'altra banda la dels programes públics.

Ambdues àrees estem fent difusió i comunicació, no podria existir una sense l'altre.

Els conservadors són el braç del coneixement, treballen amb el patrimoni i generen coneixement; sense ells no podríem fer la feina els que estem en l'àrea de programes públics.

Tots són projectes culturals i públics, tots són programes públics, jo sóc la cap de programes públics però si algun dia li volen canviar el nom, no tindria cap problema.

És un nom que funciona bé per l'estructura interna, no li donaria més importància.

Què destacaria del museu com a cap de programes públics?

Del meu museu destacaria, per sobre de tot, que treballa projectes els quals tenen en compte la societat i per tant és un museu que posa especial atenció en els seus públics; destacaria també la seva gran capacitat d'innovació i l'equip humà que té.

Òbviament té altres punts forts molt bons, però si n'hagués de destacar tres, em quedaria amb aquests.

És un museu que al llarg de la seva història ha apostat per la innovació i sempre ha tingut un equip humà brillant.

Els programes públics dels museus, estan sofrint una transformació de cara als seus visitants que estan passant d'accedir a exposicions on eren espectadors passius a assistir a exposicions amb un alt grau d'interacció.

Com afronta el museu aquests nous reptes?

Nosaltres apostem per tres elements bàsics per tal d'afrontar aquesta transformació, que són: la nostra aposta per fer possible la participació dels públics en la programació, per l'accessibilitat i per la inclusió.

Potser més que una transformació és una evolució lògica dels serveis dels museus públics, nosaltres (museus) com a part de la societat hem d'evolucionar, transformar o canviar més tard o més d'hora, com ho està fent la societat.

En aquest sentit el nostre museu està modificant les maneres de fer i no tant el producte interactiu.

Aquestes maneres de fer es basen en primer lloc, en la participació a través d'òrgans que permeten als ciutadans formar part del museu, i no com a visitants o espectadors, sinó fent propostes concretes.

La participació es concreta a través del Consell infantil i de les comissions que es creen per projectes.

L'accessibilitat es basa pràcticament en aconseguir que tots aquells que no venen, puguin venir i els que venen es trobin còmodes i acollits.

El vèrtex de la inclusió fa referència a l'equitat i l'accessibilitat, ambdós eixos de treball fonamentals dels programes públics.

Disposem de programes de treball en el territori i de proximitat, buscant facilitar l'accés des de tots els punts de vista i per tothom.

Amb quin museu de ciència del món es voldrien emmirallar i per què?

Personalment crec que el [Parque de las Ciencias de Granada](#) [6] és un dels millors projectes que existeixen a l'Estat Espanyol des del punt de vista de divulgació científica.

A nivell internacional, els grans museus de ciència em deixen fascinada, com pot ser el [Museu de ciència de Londres](#) [7] i dins d'aquest destacaria El centre Darwin.

El [Darwin Center](#) [8] és un projecte que va ser, des de la seva inauguració fa uns 9 anys, una aposta brillant.

El Centre posa a l'abast dels visitants, les col·leccions i els conservadors, directament.

L'obertura màxima de les col·leccions com a servei, significa tenir recursos i que tot l'equip hi estigui disposat, no és fàcil d'aconseguir però el museu de Londres ho ha fet.

El canvi de paradigma de la societat actual, comporta una demanda per assolir més coneixement científic. Com ha condicionat aquest fet al funcionament del museu?

El Museu ha sofert varis canvis en poc temps. La societat avança i el Museu el que fa és sumar-se a les iniciatives que hi ha.

El que estem fent és obrir encara més les col·leccions, nosaltres oferim una col·lecció històrica i una col·lecció viva de patrimoni natural.

El que fem és donar a conèixer, cedir i treballar amb aquests fons directament amb les universitats, els científics i

tots els interessats.

Com contribueix el museu a la difusió de programes de ciència ciutadana?

El Museu el que fa és col·laborar i sobretot impulsar, nosaltres impulsem projectes com el [Bioblitz](#) [9]. Es tracta d'una convocatòria als ciutadans perquè de la mà dels científics (del museu i de les universitats), facin una recerca intensiva durant 24 hores en un punt determinat de la ciutat. Recerca i observació d'espècies, de plantes...

El [Bioblitz](#) [10] és una iniciativa que comença als EEUU i en aquests moments s'està fent a moltes ciutats d'arreu del món on es promouen convocatòries anuals.

La natura és tan ampla i diversa que no existeixen suficients científics al món per copsar tota la biodiversitat que existeix, per tant o comptem amb els ciutadans o moltes de les línies de coneixement, en el cas de biodiversitat en la ciutat, no es podrien fer.

Ens fem ressò d'aquesta mà d'obra nombrosa i voluntària per fer aquesta acció conjunta.

Nosaltres el que proporcionem és el coneixement, la metodologia... és a dir, com recollir i com analitzar, i després totes les mostres que es recullen en aquestes 24 hores, els científics les analitzen.

Aquesta és una manera de fer participar a la ciutadania en projectes científics i de recerca, que ens està funcionant molt bé.

D'altra banda, el museu participa en els comitès organitzadors de [la festa de la ciència de Barcelona](#) [11], i de l'Oficina de Ciència ciutadana que promou l'ICUB de l'Ajuntament de Barcelona, etc.

Estem treballant també, en el projecte de [Laboratori de Natura](#) [12], que està situat a l'àrea científica del Museu i obert a la comunitat científica i als ciutadans, oferint-los informació i coneixement sobre el medi natural.

A banda, tenim les societats naturalistes que formen part del museu, i que també participen i ajuden a la sensibilització de la ciutadania, com ara l'associació d'herpetòlegs, la de bioespeleòlegs, la de l'associació de malacòlegs, etc... Comptem, també amb [l'Associació d'Amics del Museu](#) [13] i [l'Associació d'Amics del Jardí botànic](#) [14].

Fer que la ciència estigui a l'abast de la ciutadania és fonamental, tant per l'apoderament i l'esperit crític que genera com per la defensa i conservació del medi ambient, ja que sinó la fem tots i entre tots, no podrà ser.

Com creu que seran els museus del futur?

Més transparents, ja que som institucions opaques.

I no només més transparents per l'existència d'internet, seran també més inclusius, és a dir una veritable institució on tothom hi té cabuda, i més emocionants, ja que l'aprenentatge o es fa des de l'emoció o no es fa. Per tant seran més educadors.

Pot canviar aquest fet la percepció que té el ciutadà de la ciència?

Sí, sens dubte.

Tradicionalment el museu dels esquelets i animals dissecats, era el museu de zoologia. Quan es va traslladar al Fòrum, es va consolidar una altre etiqueta que és el Museu Blau.

És el mateix? Ha sofert alguna variació?

I tant! De fet ja no ens diem Museu Blau, des de fa molt poc.

Hem estat analitzant molt la marca amb els especialistes i les conclusions apuntaven a que el nom no informava prou bé sobre el contingut del museu. Tot i que l'any 2017 hem tingut 165.000 visitants, en aquest centre del Fòrum, pensem que ha de quedar més clar que aquí s'hi troba la part pública del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

Tot i així som un museu que té 3 centres: el Jardí Botànic a Montjuïc, el Parc de la Ciutadella amb el Laboratori de natura, el centre de conservació de les col·leccions i la recerca, i el Fòrum on hi ha la part més pública, amb l'exposició Planeta Vida i les activitats per a tots els públics.

Vostè com a historiadora i que ha crescut en l'entorn dels museus d'història. Quines semblances i diferències veu entre un museu de ciències i un de lletres o humanitats?

Per la meva experiència diria que depèn dels projectes.

Jo faig gestió cultural i la meua trajectòria professional que passa pel Museu d'Història, els Arxius del Districte, que vaig ser fundadora i coordinadora o ara en el Museu de Ciències Naturals em fa arribar a la conclusió que l'important no és l'especialitat de les institucions.

Més que diferències trobo semblances, ja que no deixen de ser equipaments culturals, el patrimoni és patrimoni sigui de ciències, d'humanitats, etc... El més important per mi són els equips humans on també hi trobo semblances.

La diferència més notable la trobaria ens el públics, diríem que els museus de ciències tenen un públic familiar més nombrós i això condiciona els serveis que s'ofereixen.

Tot i que des d'aquí apostem per arribar a tots els públics de 0 a 99 anys, la realitat és que ens venen més famílies.

El museu té un 63% de públic local, és a dir de ciutadans de Barcelona. Som el primer museu amb aquesta proporció, la resta de museus de Barcelona tenen la proporció inversa, el seu alt percentatge de visitants són públics turistes.

Són públics diferents amb necessitats diferents que condicionen alguns dels serveis que s'ofereixen.

Categories: Entrevistes

Etiquetes: Museus i centres de ciència

- [15]

URL d'origen: <https://sciencecorner.diba.cat/news/2018/06/21/entrevista-lina-ubero-responsable-dexposicions-comunicacio-educacio-del-museu-de-cie>

Enllaços:

- [1] <https://sciencecorner.diba.cat/>
- [2] <https://sciencecorner.diba.cat/members/ciencia>
- [3] <http://museuciencies.cat/>
- [4] <http://museuciencies.cat/el-nat/les-seus/museu-martorell/>
- [5] <https://museuciencies.cat/area-cientifica/colleccions/colleccio-salvador/>
- [6] <http://www.parqueciencias.com/parqueciencias/>
- [7] <https://www.sciencemuseum.org.uk/>
- [8] <http://www.nhm.ac.uk/visit/galleries-and-museum-map/darwin-centre.html>
- [9] <https://museuciencies.cat/activitats/bioblitz/>
- [10] <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/bioblitz/>
- [11] <http://lameva.barcelona.cat/barcelonaciencia/>
- [12] <https://museuciencies.cat/el-nat/les-seus/laboratori-de-natura/>
- [13] <http://amicsnat.cat/>
- [14] <https://www.amicsjbb.org/>
- [15] <https://sciencecorner.diba.cat/node/549>